



Ervaringen van ex-kandidaten

‘Er is méér in het leven dan kandidaat-notaris zijn’

Opgelucht zijn ze, de kandidaat-notarissen die als gevolg van de kredietcrisis werden ontslagen. Maar ook nu de markt weer zachtjes aantrekt, peinen ze er niet over om terug te keren. De arbeidsvoorwaarden en -omstandigheden zijn elders gewoon beter. In het licht van de verwachte uitstroom zou het notariaat daar lessen uit kunnen leren.

TEKST Tatiana Scheltema | BEELD Roel Ottow

‘Arbeidsvoorwaarden blijven zorgkindje’, kopte het Notariaat Magazine (NM) in 2004 naar aanleiding van een onderzoek dat de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) door BDO Consultants Personeel en Organisatie had laten uitvoeren. In het artikel werden de onderzoeksresultaten van 2004 vergeleken met die uit 1998, toen een soortgelijk onderzoek onder de kandidaat-notarissen werd gedaan. Toen al vonden kandidaat-notarissen de werkdruk te hoog, waren secundaire arbeidsvoorwaarden zoals regelingen voor kinderopvang hoogst ongebruikelijk, en werd er geklaagd over de hiërarchische structuur

van de kantoororganisatie. Er werden pogingen ondernomen om het tij te keren. De KNB ontwikkelde het ‘Handboek arbeidsvoorwaarden à la carte’, en organiseerde cursussen op het gebied van personeel en organisatie. Ook werd het volgen van een aantal managementcursussen tijdens de stage verplicht gesteld. In 2006 voerde NM een arbeidssatisfactieonderzoek uit. Daaruit bleek dat kandidaten in overgrote meerderheid positief waren over de inhoud van hun werk, maar minder tevreden over arbeidsvoorwaarden en werkdruk. Volgende maand laat de KNB het Groot Kandidatenonderzoek uitvoeren. Belangrijk verschil met de eerdere onderzoeken zijn de slechte economische omstandigheden als gevolg van de kredietcrisis, nu bijna twee jaar geleden.

AANZIEN

‘De crisis maakte dat mensen voor een dubbeltje op de eerste rang wilden zitten’, zegt oudkandidaat Annika Clarenbeek. Tot eind 2009 werkte zij op een groot kantoor, waar ze veel aandelentransacties begeleidde. Ze kreeg steeds minder plezier in haar werk. Ik had het gevoel dat de diensten die ik leverde niet meer op prijs werden gesteld. Als notaris moet je op wettelijke basis tussenbeide komen, maar mensen vonden het altijd te duur.’ Het stelselmatige gezeur over facturen illustreert een onderliggend probleem, denkt Clarenbeek. ‘Er is nog maar weinig maatschappelijk draagvlak voor het werk van de notaris. Als de gewone man zonder juridische achtergrond denkt: een paar honderd euro voor een akte aftikken is duur, begrijp ik dat wel. Maar bij de grote zaken waarbij ik betrokken was, zag je het óók. Een hoge rekening van een fiscalist of advocaat vindt men normaal. Maar ze zien jou als verplicht sluitstuk, als uitvoerder



van de advocaat of fiscalist, niet als een onafhankelijk juridisch adviseur.' Dat, en het altijd maar bereikbaar moeten zijn, maakte dat ze afhaakte. 'Vooral dat hijgerige: jij moet dit nú doen. Dat drammen, daar hou ik niet van. In die tijd had ik een bloeddruk die de pan uitrees.' Begin vorig jaar werd Clarenbeek juridisch medewerker bij de civiele sector van een rechtbank. De leaseauto was ze kwijt, de jaarlijkse bonus ook. 'Het is veel kariger, maar daar staat tegenover dat je veel gemakkelijker parttime kunt werken. Ook op de rechtbank wordt keihard gewerkt. Een vonnis moet binnen een bepaalde tijd af. Maar of ik dat thuis doe, of op de rechtbank, bepaal ik zelf. Mijn leven is nu zoveel relaxter.' Verfrissend is ook, zegt Clarenbeek, dat haar carrière nu niet in steen is gebeiteld. 'Op het kantoor waar ik werkte, lagen het beloningsstelsel en carrièrepad vast: het is up or out. Omdat je zo'n traject moet doorlopen, gaan

mensen scheef naar elkaar kijken. Je moet altijd moet opboksen tegen mensen die geen kinderen hebben en wél tachtig uur in de week kunnen draaien, want die krijgen betere beoordelingen. Daar heb ik me nooit wat van aangetrokken - als Pietje Puk het hele weekend op kantoor wil zitten, moet hij dat weten.' Bij de overheid heb je het helemaal zelf in de hand. 'Je kunt als je wilt twintig jaar dezelfde functie uitoefenen. Als je méér wilt, moet dat uit jezelf komen. Je kunt je eigen plan maken. Men gaat uit van de verantwoordelijkheid van het individu.'

REGISSEUR

Als Dolf van Randwijck in het najaar van 2008 niet was overgestapt naar een kantoor dichterbij huis, waar hij bovendien op termijn notaris zou kunnen worden, had hij misschien nu nóg in het notariaat gezeten. Maar de overstap pakte slecht uit. Drie maanden later stond hij opeens op straat. 'Het was extra wrang, omdat ik de notaris bij mijn sollicitatie twee maanden eerder letterlijk had gevraagd: "buiten stormt het al, weet je het zeker?" Ja, hij wist het zeker.' Hij zat vijf maanden thuis. In december werd hij gebeld door UWV WERKbedrijf; kon hij niet bij hun Arbeidsjuridische dienst komen werken? 'Het is een heel ander soort organisatie dan de notariële wereld. Ook hier heerst heel duidelijk een vraag-aanbodsituatie, maar de commerciële druk ontbreekt. In het notariaat ben je het eindstation in een keten, en heel afhankelijk van andere partijen. Hier ben je veel meer de regisseur van je dossier. Je werkt met termijnen, maar daardoor is de spanning ook veel evenwichtiger opgebouwd en heb je een duidelijk overzicht over je werkvoorraad.'

'Tegenover de waarnemingsbevoegdheid stond geen goede begeleiding, en ook geen geldelijke vergoeding'

Enige mate van stress is er heus wel, dossiers moeten wel af. Maar er wordt door de organisatie ook meegedacht over hoe je daarmee omgaat. Daarnaast verdient Van Randwijck nu méér dan hij in het notariaat kreeg. 'Het huis-tuin-en-keukennotariaat is niet bepaald gul voor zijn medewerkers.' Tel daarbij op de fiets-, fitness- en ADV-regelingen. 'Je werkt meer dan de 36 uur die je contractueel verplicht bent, en die extra uurtjes spaar je op. Dus op een schitterende dag als vandaag had ik vrij kunnen nemen - dat was in het notariaat ondenkbaar geweest.'

CULTUUR

Dat Marilou de Rooy haar directe baas nooit goed heeft leren kennen, wijt ze aan de streng hiërarchische structuur die sommige grote kantoren kenmerkt. Toch ging ze er elf jaar lang in mee. 'De cultuur op zulke kantoren is zo krachtig: hard werken, vroeg beginnen, laat doorgaan. Als je om half zes vertrekt wordt er geringschattend geïnformeerd "of je een vrije middag hebt?". Naast de fulltime baan was er nog de interne opleiding, moest je meedoen met allerlei clubjes, en daar kwam de beroepsopleiding ook nog eens bij.' Toen ze kinderen kreeg, werd het gekker haar teveel. Ze stapte over naar een kleiner kantoor in de hoop dat dat wel te combineren was met een gezin. De Rooy: 'Waar ik moeite mee hield, was de hiërarchie. Dat je ook in zo'n kleine praktijk niet naar elkaar toegroeit, komt mede door de opbouw van het notariaat. Je blijft - als je niet wilt gaan ondernemen - altijd 'maar' kandidaat-notaris. Ik maakte de aktes op van A tot Z, maar dan moet toch de notaris die akte passeren. Het wonderlijke is dat veel notarissen vroeger zélf ook zo paternalistisch zijn behandeld door de notaris waarbij ze werkten. Zo houdt het systeem zichzelf in stand.' Er was bovendien, zegt De Rooy, weinig begrip voor een parttime werkende moeder. 'Als een kind ziek was, of naar de dokter moest, of ik moest eens iets op school doen, lag dat altijd lastig.' De Rooy heeft geen moment spijt gehad



Opleiding tot 'echtscheidingsnotaris' (wetsvoorstel 31.714)

Nu in de 2e kamer het wetsvoorstel 'echtscheidingsnotaris' is aangenomen, is dit dé gelegenheid om u verder te specialiseren op het gebied van (echt)scheidingsrecht. Alle juridische, fiscale, financiële en voor deze praktijk benodigde bijzonderheden komen in deze cursus aan bod.

Van intake tot ondertekening van het convenant, van de gerechtelijke uitspraak tot aan de verdeling.

Na het volgen van deze cursus kunt u met een gerust hart aan de slag !

Wij hebben vier specialisten bereid gevonden om deze cursus voor u te verzorgen:

1. De heer mr F. **(Frank) van den Barselaar**, de enige volledig in (echt)scheiding gespecialiseerde fiscalist in Nederland.
2. De heer mr J.B. **(Jan Bram) de Groot**, waarnemend president van de Rechtbank te Zutphen, raadsheer-plv. Hof Den Bosch, voormalig secretaris van de werkgroep alimentatienormen, docent bij SSR, het opleidingsinst. van de rechterlijke organisatie, voorzitter redactieraad INA.
3. De heer mr F.H. **(Frits) van der Kamp**, fiscaal juridisch adviseur. Frits van der Kamp heeft een bijzondere expertise op het terrein van echtscheiding, levensverzekeringen, pensioen alsmede de eigen woning (bijleenregeling) en zal u daar uitgebreid over informeren.
4. De heer mr A.J.S.M. **(Arthur) de Kok**, echtscheidingsnotaris in Borne. Tijdens de cursus zal hij zich met name richten op het convenant, de valkuilen, (on)mogelijkheden bij echtscheiding, mediation en tal van praktijktips voor de notaris.

Behandeld worden onder andere:

- Alimentatie, recht en rekenen
- De notaris als procureur bij echtscheiding
- De eigen woning
- De fiscaaljuridische aspecten bij scheiding
- Levensverzekeringen, kapitaalverzekeringen en pensioen
- Het echtscheidingsconvenant, de do's en don'ts
- Bijzondere aspecten bij scheiding

Uniek:

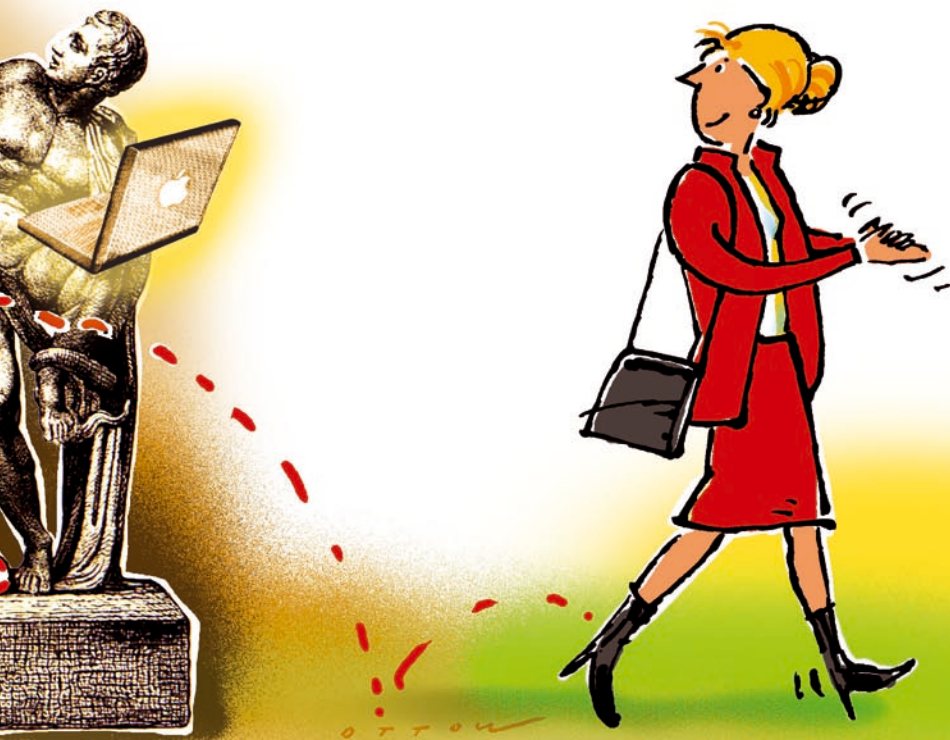
Bij deze cursus ontvangt u naast het lesmateriaal digitaal alle benodigdheden voor deze praktijk, zoals fiscale schema's, model convenant, brieven, verzoekschrift enzovoorts. U kunt daarmee direct aan het werk.

Data/Locatie	dinsdag 31 mei en woensdag 1 juni 2011 in Amersfoort maandag 6 en dinsdag 7 juni 2011 in Assen dinsdag 21 en woensdag 22 juni 2011 in Breda
Tijd	dag 1 van 13.30 – 21.00 uur dag 2 van 09.30 – 17.00 uur
Cursusprijs	€ 1.250,00 excl. BTW, inclusief studiemateriaal, lunch, diner en consumpties
Doelgroep	(kandidaat-)notarissen die zich willen bekwamen in het echtscheidingsrecht
PE punten	12 VMSN-punten; KNB-punten in aanvraag
Organisatie	Echtscheidingsnotaris.nl Arthur de Kok / Hanneke Hof Tel. 074-2661393 e-mail: hof@khdnk.nl



echtscheidingsnotaris.nl

Interesse in deze cursus? Vraag dan via bovenstaand e-mail adres een inschrijfformulier aan.



‘In het notariaat ben je het eindstation in een keten, en heel afhankelijk van andere partijen’

► van haar vertrek uit het notariaat. Ze nam zelf ontslag, en werkt nu in het bedrijfsleven. Het is afwisselend, inspirerend werk, met gewone werktijden. Ze hoeft ’s avonds niet in te loggen, en als ze om vijf uur nog niet klaar is met haar werk, wordt er gevraagd: ‘Blijf je hier slapen?’.

EIGEN BAAS

Uitpluizen, adviseren, maatwerk leveren - het vakinhoudelijke werk in combinatie met het sociale aspect van haar beroep sprak Janneke Toepas toen zij begon als kandidaat ‘echt heel erg aan’. ‘Maar alles eromheen heeft het wat mij betreft gewoon verprutst. De laatste jaren was ik waarnemingsbevoegd, wat een behoorlijke verantwoordelijkheid met zich meebracht, maar er stond geen goede begeleiding, en ook geen geldelijke vergoeding tegenover. Er werd veel prutswerk bij mij neergelegd. Ik trok dat niet meer, ik was alleen nog maar de rotzooi van collega’s aan het opruimen. En dan werd ook nog verwacht dat je elke vrijdagmiddag op een makelaarsborrel ging staan slijmen.’ Het UWV-traject ging spelen, maar het was extreem lastig om een baan te vinden, zeker in het notariaat. ‘Er was een notaris die tijdens het sollicitatiegesprek zei: “Als je niet doet wat ik zeg, ga je over de knie.” Toen dacht ik: “Ik moet hier uit, ik moet niet meer afhankelijk

zijn van het UWV, en brieven sturen waar ik niet achter sta”.’ Toepas zette de knop om: dan maar geen uitkering, maar wel ‘met je neus in de lucht voor jezelf zorgen’. Ze begon een online winkel in modeaccessoires. ‘Het is ontzettend hard werken om te laten weten dat je er bent, en om geld te verdienen. Ik probeer mensen persoonlijk te benaderen, en ik doe veel moeite om de pakjes er leuk uit te laten zien, zodat mijn klanten het gevoel hebben dat ze een cadeautje krijgen. Tot nu toe werkt het. Het is echt ondernemen, en dat was ik niet gewend.’ Door haar bedrijfje

ontmoet ze veel nieuwe, creatieve mensen: ‘Zulke andere types dan ik gewend ben. Heel verfrissend, heel leuk. Het is misschien wel drukker dan in het notariaat. Maar ik bepaal mijn eigen werktijden, ik word niet door iemand anders afgerekend, en ik ben zelf verantwoordelijk voor wat het oplevert. Dat gevoel van vrijheid geeft een enorme voldoening.’ ■

Op verzoek van de ex-kandidaten zijn alle namen gefingeerd

*Caroline van Kordelaar,
bestuurssecretaris Onderwijs &
Kandidatenzaken reageert:*

‘Deze verhalen komen ons bekend voor. Het is ook niet voor niets dat we volgende maand het Groot Kandidatenonderzoek houden. De signalen die wij van kandidaat-notarissen ontvangen zijn dat zij de inhoud van het werk interessant en heel afwisselend vinden, maar ontevreden zijn over de hiërarchische arbeids-

verhoudingen, carrière- en ontwikkelingsmogelijkheden. Ook de arbeidsomstandigheden, zoals flexibel werken, inloggen vanuit huis et cetera, zijn vatbaar voor verbetering. Ik ben zeer benieuwd of deze geluiden ook uit het onderzoek naar voren zullen komen. Vooruitlopend lijkt het me zeker goed om als beroepsgroep én KNB met die arbeidsvoorwaarden en -omstandigheden aan het werk te gaan. Het zou zonde zijn als om die reden kandidaten het vak verlaten.’